

Linksfaschismus? Ano, budiž!

Autor: Alan Johnson

„Liberálové vždy říkají o totalitářích, že mají rádi lidstvo jako celek, avšak žádnou schopnost vcítění se do konkrétních lidí, není-liž pravda? OK, to mě naprosto vyhovuje. Lidstvo? OK. Velké myšlenky, velké umění. Ale konkrétní lidi? Děkuji, nemusím. Devadesát devět procent lidí jsou nudní idioti.“ 1]
Slavoj Žižek

Studie Zeeva Sternhella o meziválečném francouzském fašismu 2] změnila - nebo spíše měla změnit - úhel pohledu na tento fenomén, poněvadž ukázala, že fašismus nebyl „ani levice, ani pravice“. Namísto toho byly zdánlivě opačné extrémy jednotné ve své nenávisti k tomu, co nazývaly „etablovaný neřád“ materialismu, parlamentní demokracie a buržoazní společnosti, stejně jako v jejich „znechucení vlažností“ a fascinací „ideou násilného vysvobození z prostřednosti“. Tyto myšlenky, nebo spíše předsudky, získaly na vlivu a vytvořily intelektuální klima, které bylo schopné erodovat „morální legitimitu celé civilizace“ a poskytnout podporu vznikající ideologii vzpoury, založené na duchu a vůli.

Zatímco „intelektuální rock star“ Slavoj Žižek, člověk oslavovaný ve studentských **kampusech** po celém světě, se okázale staví do krajně levicové části politického spektra, většina jeho senzibility - jeho skladba pocitů a reakcí na svět okolo něj - nepřipomíná nic jiného, než meziválečný evropský fašismus.

Francouzští fašisté používali výraz „etablovaný neřád“, kterým vyjadřovali svoji nenávist k materialismu, liberalismu a demokracii, od kterých se usílovalo osvobodit prostřednictvím „národní revoluce“ ducha. Znepokojivě podobným stylem Žižek píše o naší společnosti jako „izolovaném umělém universu“, „kávě bez kofeinu“, „zinscenovanému podvodu“, „utilitarizovaném“, „odduchovnělém“ „strašidelném show“ ve kterém se život „nudně vleče jako vlastní stín“.

Stejně jako italský fašistický filosof **Gentile**, který ostře kritizoval společnost charakterizovanou jako „vládu peněz, ve své podstatě nivelizující, materialistický a kosmopolitní systém“ Žižek útočí na „celou evropskou modernitu“ jako nic menšího, než „mizerný prospěchářský a sobecký systém chladné tržní kalkulace“.

A stejně jako meziválečný německý konzervativní revolucionář Ernst Jünger, který „nenáviděl demokracii jako mor“, Žižek ji zavrhuje jako formu vlády, která je ve své podstatě „zkorumpovaná“ a neschopná poskytnout „prostor pro Ctnost“.

Žižek věří, že západní liberální civilizace je noční můra, ze které nás může probudit pouze násilná „revoluce“. K ní bude zapotřebí „extrémního násilí“, které „sloupne ošidné sloupky reality“, protože jsme pouze skutečně živi, plnými lidskými bytostmi, když se „fanaticky oddáme Věci, což nás posune dál, za ‚pouhý život‘“. Nebyl to náhodou Ernst Jünger, kdo věřil že „ideál osobní svobody ztratil na významu před duchem, který vidí štěstí v přísné disciplíně a službě vyšším činům“? Nebyl to nacionální socialista Édouard Berth, autor *Satellites de la ploutocratie* 4] (revoluční syndikalista, stať vydal pod pseudonymem Jean Darville – pozn. DP), kdo v roce 1912 prohlásil, že pouze násilí je schopno zastavit kulturu „stávání se všeobecně buržoazním“?

Žižek je dědicem této nenávisti k buržoazii, tohoto prahnutí po heroismu a touze po překonání naší – tento výraz si vypůjčuje od T. S. Eliota – „metafyzické úzkosti.“

Žižekovo opovrhování 99 procenty lidí, kteří jsou „nudní idioti“ není jen nějakým ojedinělým výlevem během jednoho rozhovoru. Stejná myšlenka je vyjádřena uhlazeněji i v jeho knihách. Již dlouho šíří své opovržení „buržoazním“, „běžným“ a „vulgárním“ životem, se svými „sobeckými touhami“ a dal jasně najevo svůj odpor k „patetické postavě malého člověka, udržujícího si svou důstojnost v příšerných podmínkách“ (mluví snad zde Žižek o Češích? – pozn. DP). Namísto toho Žižek vyzdvihuje politického bojovníka (srovnej „politický voják“ – pozn. DP), který má „absolutní vojenskou kázeň“, reagující na „věčný návrat téhož“, žijící „autentický existenciální projekt“. Jinými slovy, *fanatik*. Nacházíme stejné aristokratické choutky u Drieu La Rochelle, který ve svém *Socialisme Fasciste* (srovnej Maurice Bardèche: *Fašistický socialismus* – pozn. DP) napsal, že „vidina zisku“ musí být nahrazena „vidinou služby“, protože „základem morální síly je ochota obětovat se, vůle k boji“.

Dalším styčným bodem s levicovým fašismem – člověka napadá např. *Frakce Rudé armády* – je Žižekovo zbožňování dobrovolné smrti. Historik idejí Richard Wolin uvádí 3], že meziválečný levicový fašista (a zakladatel poststrukturalismu) Georges Bataille „vášnivě obdivoval morbidní ikonografii italského fašismu – pohřební symboly, černé vlajky a smrtihlavy“, věříce že „žijící člověk považuje smrt za naplnění života, nechápe ji jako neštěstí“. Přesně tu samou morbidní náklonost můžeme nalézt v Žižekově tvorbě, přesněji v knize „*In Defence of Lost Causes*“, jeho pětisetstránkové obhajobě levicového totalitarismu, která byla publikována v roce 2008.

Když levicový myslitel hodnotí fanatismus ve službě estetizované a zbožštělé představy „revoluce“ a dává ostentativně najevo svoji senzibilitu, v rámci které považuje bezpodmínečnou věrnost transcendentní společné Věci – bez ohledu na následky, až k vlastnímu sebeobětování – jako jediný možný základ plné lidské existence, potom možná ztratil více, než jen svoji „cestu“, když použijeme trefné přirovnání Nicka Cohena (narážka na podtitul *Cohenovy knihy* *What's Left?: How the Left Lost its Way* – pozn. DP). Možná se právě nachází ve stadiu hledání zcela jiné politiky. Občas i Žižek cítí, kam směřuje.

„Jedinou ‚realistickou‘ šancí je založení nové [politiky], usilující o nemožné, o uzurpování vyjímečného stavu, bez žádných tabu nebo předem stanovených norem („lidská práva“, „demokracie“), což jsou ohledy, které by nám mohly zabránit v „přehodnocení“ úlohy teroru, nemilosrdného výkonu moci, ducha obětování ... pokud je tato radikální volba napadána falešnými a pokryteckými liberály jako Linksfaschismus tak ano, budiž!“ 5] Slavoj Žižek

Poznámky:

1] Decca Aitkenhead: Slavoj Žižek: ‘Humanity is OK, but 99% of people are boring idiots’ The Guardian, 10. června 2012. Blíže k uvedenému výroku Radovan Baroš: (Ne)svatá válka Edwarda Snowdena – odstavec **Devadesátidevítiprocentní většina**, Britské listy 6. ledna 2014.

2] Zeev Sternhell: Ni droite ni gauche. L'idéologie fasciste en France, Paris: Éditions du Seuil, 1983; angl. Neither Right nor Left: Fascist Ideology in France, Princeton Univ. Press, 1995

3] Richard Wolin: **Left Fascism: Georges Bataille and the German Ideology**, Copenhagen: University of Copenhagen, 1994

4] Jean Darville: *Satellites de la ploutocratie* in Cahiers du Cercle Proudhon no. 5-6, 1912

5] V angličtině: „The only ‘realistic’ prospect is to ground a new political universality by opting for the impossible, fully assuming the place of the exception, with no taboos, no a priori norms (‘human rights,’ ‘democracy’), respect for which would prevent us from ‘resignifying’ terror, the ruthless exercise of power, the spirit of sacrifice ... if this radical choice is decried by some bleeding-heart liberals as Linksfaschismus, so be it!“ Případná pomoc s upřesněním překladu je vítána – pozn. DP.

Článek Alana Johnsona *Is Slavoj Žižek a Left-Fascist?* byl převzat z osobního blogu autora.